

„Megbélyegezz a szuterén.”

(A Szege tudósítójától.) A színhely mellékes, az emberek a dologban a nevezetesebbek ezen az alapon akár Budapesten is megeshetett volna.

Késő este elhaladok a belvárosi rendőrszoba előtt, az aijtája nyitva, a fapadon fonnyadt asszony sirdogál, a kötőjébe kapaszkodó három apró gyerek bizonytalanul szírog. Ők is szeretnének sirni, ha tisztában volnának az okkal.

— Mi van itt? — kérdem az altisztet.

— Bolond dolog, feleli az ember. Ennek az asszonynak van egy rabbiátus ura, levélhordó. Sokfelé megfordul; ha jó levelet hoz, megkínálják egy pohár borral, — így szokott az alkoholra. Aztán egészen elvadult, a családjának nincs tőle maradása. Eleintén csak verte a hozzátartozóit, de most már a kiirtásukkal fenyegetőzik. Tegnap nagyon félt az asszony, felszedte a gyerekeket s elutazott velük vidékre egy rokonához. Legyenek legalább az apróságok biztonságban, ő majd megusza valahogyan a veszedelmet. Igen ám, de a gyerekek nem akartak elmaradni az anyjuk nélkül. Bőgtek, ordítottak, nem volt más hátra, vissza kellett őket hozni. Most érkeztek késő este és nem mernek hazamenni. A levélhordó ugyancsak dühös lehet, amiért szó nélkül megleptek előle.

Kiderül a továbbiakból, hogy jelentkeztek az inspekción, keresték a megoldást, de onnan elküldték őket. Fialat, lányos arcú, fogalmazó az ügyeletet, bizonyára el se tudja képzelni, hogy családi háborúságok is vannak a világon.

— Azt mondta, zokogja az asszony, hogy menjek haza az uramhoz, hiszen még nem követelt el semmit.

Nyulok a telefonkagyló után, a főkapitányt kérem.

— Mondjon számot, csicsergi a központ.

— Tudom, hogy titkos száma van, fel is jegyeztem valahol, de nem hordom magammal. Fontos ügyben kell, kapcsoljon így.

— Megtiltották, nem tehetem.

A rendőr hallja a diskurzust, nem szól. Bizonyára neki is megtiltották. Tiszteletben tartom a diszkrécióját. Kerestünk hát más összeköttetést, telefonja van a helyettesének is. Hát lenni volna, csaknogy nem jelentkezik.

— Nő, majd találunk valakit. Ehol e, a felügyelőnek is van telefonja.

Egy pillanat múlva már beszéltek is vele, elmondom az esetet.

— Sajnálom, feleli, ha az inspekción tiszt ur már tud az esetről, én nem intézkedhetem.

— Szóval, a levélhordó előbb verje agyon a feleségét, aztán megváltozik minden. Már van ok a beavatkozásra.

Megint csak ketten tanácskozunk az altisztel, a kérdést okvetlenül meg kell oldani s mint annyiszor, most újból rájövök, hogy a régi zsidó-vicc, melyben azt mondja Rothschild: dobjátok ki ezt a rongyos embert, mert megszakad a szíve, — nem humor, hanem véres realitás. Ha már nem lehet segíteni a nyomorúságon, legalább ne is lássuk.

— Haza most nem mehetek, véleményezem a dolgot.

— Ez bizonyos, feleli a rendőr.

— Reggelig azonban aludniok is kell. Nem lehetne itt valahol elhelyezni őket?

A függöny mögött egész sor üres ágy fehérlik.

— Nem tehetem meg a magam fejéért, egyébként a felváltás után az őráratok alvóhelye.

— Hát várjunk, a szuterénben van hely. Jobbfajta is, nem a rideg szalmazsákos.

A rendőr csak csóválja mosolyogva a fejét, belőlem meg kezd kitörni a keserűség.

— Hát hogyan juthat hozzá az ember a szuterén gyönyöreihöz?

— Ha bekísérik kihágásért, vagy valami másért.

— Jöjjen asszonyom, mondom akkor neki, megiszunk egy-két liter bort, szívesen feláldozom magam. Aztán erre lejtünk dülöngélve, dalolva, hátba szerencsénk lesz!

A rendőr — úgy hívják a derék embert, mint a legnagyobb magyart, a dicső emléket — komoly arccal áll elébem.

— Uram, hat gyereke van magamnak is, én nagyon tisztetem a családot és nem venném a lelkekre, hogy ezeket az ártatlan apróságokat megbélyegezz a szuterén. Hogyan gondolnak majd arra idővel vissza? Hanem van itt a szomszédban egy kis szálló, jó ember a tulaj-

donosa, reggelig elhelyezi az őket. Ha másképpen nem, fizetem a magaméból, csak amoda ne kerüljenek. Reggel aztán én megyek haza

Általános sztrájkot mondtak ki a szegedi munkások.

(A Szege tudósítójától.) Mint a Szege jelentette, a Szegei Munkaadók Szövetsége elhatározta, hogy nemcsak az ugynevezett szegedi indexrendszer lépteti életbe a munkások fizetésének új rendszerét, hanem azokat az alaphatárokat, amelyek alapján majd az indexeket kiszámítják, azonnali hatállyal tíz percenttel fölemeli. A szövetségi igazgatósági ülésén ezután kialakult az a nézet, hogy ez az emelés a legvégső határ, ameddig a munkaadók elmehetnek, ha nem akarják azt, hogy üzemeik versenyképtelenek legyenek. A munkaadók szinte egyhanguan arra az álláspontra jutottak, hogy a munkások 50 százalékos alaphatáremelési kérelme olyan tulzottnak mondható, amelyet egyetlen vállalkozó, vagy iparos sem tud a mai viszonyok között teljesíteni.

A munkások — mint már jelentettük — szerda este hét órára a Munkásotthonba gyűlést hívtak egybe, amelynek egyedüli programja az alaphatár kérdése volt. Ezen az igen viharos gyűlésen azok a munkások, akiknek munkaadói a szövetségbe tartoznak, szinte egyhangúlag mondták ki az általános sztrájkot, mert szerintük nem kielégítő a tíz százalékos alaphatáremelés. Csúpn a vezetőségnek köszönhető, hogy a meggondolatlan munkások a hangulat hatása alatt nem követték el azt a súlyos és előre nem látható következményekkel járó lépést, hogy már csütörtök reggel nem jelennek meg munkahelyeiken. A vezetőség a gyűlés végén rábírta a munkásokat, hogy legyenek legalább addig türelemmel, amíg még egy utolsó tárgyalást nem folytatnak le a munkaadókkal.

A nagygyűlés folyásáról a Szege a következőket jelentheti:

Este 7 óra után nyitotta meg Dáni elnök a nagygyűlést. A termet zsúfolásig megtöltötték a munkások, akiknek soraiban jelentékeny számmal voltak képviselve a nőmunkások. Az elnök ismerteteli a nagygyűlés célját, majd kéri a megjelenteket, hogy a legnagyobb nyugalommal és higgadsággal hallgassák meg az előadó beszámolóját.

Lájer Dezső, a szegedi szociáldemokrata párt szegedi szervezetének titkára tartja meg ezután előadását.

— Nehezebb helyzetben talán még sohasem voltam, — kezdte — mint most, amikor négy hétig elhúzódó tárgyalások után jóformán semmiféle eredményről nem számolhatok be. A munkaadók nem teljesítették követeléseinket. Mi számokkal mutatjuk, hogy egy munkás tavaly augusztusban még egy kenyert és egy kiló szalonnát tudott venni naponta, ma pedig az a helyzet, hogy egy fél kenyert és egy fél kiló szalonnát sem vásárolhat a keresetéből.

Ezután részletesen ismerteteli a tárgyalásokat, amelyről a Szege már beszámolt.

— Olyan munkaadók is voltak — folytatta —, akik teljesíteni akarták kéréseinket, azonban a többség leszavazta őket. Tavaly augusztus óta harmincháromszoros a drágulás és mi mégis elfogadtuk a harmincszoros szorzószámot. A munkaadók azonban csak huszonnégyeszeres drágulást állapítottak meg, ami azt jelenti, hogy a mai béreket csak négy százalékkal kívánják fölemelni, mert szerintük ez a mai viszonyoknak egészen megfelelő fizetés.

Beszámol ezután a kenderfonógyári munkások helyzetéről. Majd kijelenti, hogy a Munkaadók Szövetsége tíz százalékos alaphatáremelést határozott el. (Nem kell! — kiáltottak egyesek.) Nem mentek bele abba sem, hogy most tíz százalékos, két hét múlva pedig újabb 15 százalékos adjanak a munkaadók.

Az előadó fölolvastott ezután egy statisztikát, amely szerint ruházkodásra egy esztendőben kevesebb, mint 1,737.000 korona kell. Majd azt bizonyította, hogy egy munkásnak egy hétre 37.140 korona kell élelmészre, egyéb cikkekre (szappan, mosás, stb.) 13.250 korona, ami a ruházkodásnak egy hétre számított összegével együtt 83.700 koronát tesz ki. A munkaadók azt számították ki ezzel szemben, hogy 59.000 koronából egy egyedül álló munkás fedezheti szükségleteit.

— A vasmunkásoknak sikerült elérni — foly-

veltük, de előbb a postaigazgató urnál tisztelkedek. Ne sirjatok, gyerekek, mindjárt ágyba kerültek. Pihenjen le nyugodtan a tekintetes ur is.

tatta — a 25 százalékos emelést, amelyet ők el is fogadtak és holnap már munkába is állnak. (Mi pedig ledlünk! — kiáltottak egyesek.)

— Igéreteket kaptunk — mondotta Lájer —, hogy a munkaadók nem zárkoznak el további emeléstől. Most már a munkásokon van a sor, hogy mi lesz. Én nem tanácsolok sztrájkot, de más sem mondhatok.

Ezután néhány felszólalás következett, akik a munka abbahagyására hívták fel a munkásokat.

Az elnök fölteszi a kérdést, hogy elfogadják-e a 10 százalékos alaphatáremelést, vagy nem. A megjelent munkások szinte egyhangúlag nemmel szavaznak. Csúpn a józanabb munkások voltak azok, akik elfogadták a 10 százalékos emelést. Ezután nagy vihar következett. Mindentűn hallatszottak kiáltások: Ledlünk, ledlünk! Általános sztrájk! Különösen a nők voltak igen hangosak.

Az elnök végre rendet teremt. Nyugalomra inti a megjelenteket. Kérde: Mit szándékoznak ezek után tenni?

— Ledlünk! kiáltják.

Lájer Dezső párttitkár erőyes hangon jelenti ki: Nem szabad elhamarkodott lépéseket tenni. Mindenki folytassa munkáját, míg a vezetőség nem adja meg az utasítást. A munkások — ugymond — nincsenek tisztában azzal, hogy mit jelent a sztrájk.

Ekkor a vihar ismét kitört. Holnap reggel ledlünk! — kiáltották.

Kovács Lajos azt indítványozza, hogy adjanak a munkaadóknak hat óras ultimátumot és csak azután lépjenek sztrájkba. (Nem várnak!)

Majd újabb felszólalások következtek, amelyek után az elnök nagy zajban kijelenti, hogy addig senki se hagyja el munkahelyét, míg nem kap a vezetőségtől értesítést. A vezetőség megkísérel még egy tárgyalást az egyes munkaadókkal külön-külön.

A tömeg ekkor olyan lármában tört ki, hogy az elnök szavait nem lehetett megérteni. Dáni elnök bezárja az ülést, a vezetőség eltávozik a teremről, azonban a munkások csak nagysokára szélednek el és egyre több hang hallatszik, amely az azonnali általános munkabeszüntetést hangoztatja.

Vitos miniszterelnök Lengyelország helyzetéről.

Vitos lengyel miniszterelnök a néppárt klubjának ülésén hosszabb jelentést tett a kül- és belpolitikai helyzetről. A Németországban folyó polgárháborúnak, mondotta, nemsokára döntenie kell, hogy a királypártiak, vagy a kommunisták kerekednek-e felül. Oroszország nem közömbös eziránt és nyugati határán csapatokat összpontosít. Ez aggasztó helyzet mellett a belső helyzet sem zavartalan Lengyelországban, államellenes mozgalmak észlelhetők. Ezért zuhan a márka. A lengyel pénzügyminiszter is beszélt s kijelentette, hogy a külső kölcsön biztosítva van.

Radics agitációjának hatása a szerb kormányra.

Radics szerbellenes agitációja igen erős visszhangra talált Európában. Október 5-én a szerb belügyminiszter a németiaktá és a magyaroktól lakott déli vidékek főispánjainak alábbi rendeletet adta ki:

A szerb kormány és a törvények teljesen egyenlő szabadságot biztosítanak mindenféle nemzetiséghez tartozó állampolgároknak. Ezért elrendelem az alább rendelt hatóságoknak, hogy semmiesetre sem töljenek ezen e téren visszaéléseket, de ha ezek mégis megtörténnének, a tettesek ellen a törvény szigorával járjanak el. Ez a belügyminiszteri rendelet mindenestre megnyugtató a nemzetiségeket.

A német képviselők akciót indítottak, hogy az ujonnan készülő nemzetiségi törvénybe vegyenek fel olyan intézkedéseket is, amelyek a nemzeti kisebbségeknek biztosítják anyanyelvükön való taníthatás jogát.